

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”
Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

Propozycje instrumentów do modyfikacji lub wprowadzenie nowych instrumentów w zakresie wsparcia aktywności osób z niepełnosprawnościami w podejmowaniu i utrzymaniu zatrudnienia.

Opracowanie Polski Związek Głuchych,
Warszawa, 04 grudnia 2021 r.

Projekt partnerski

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

1. Tytuł instrumentu: KOMPENSACJA I DOSTĘP.

1. Wstęp/diagnoza/uzasadnienie

Uzasadnienie

1. „Pułapka rentowa” blokuje aktywność zawodową osób z niepełnosprawnościami.

Powoduje wśród osób z niepełnosprawnościami:

- a) obawy przed utratą renty w konsekwencji podjęcia pracy,
- b) obawy przed pomniejszeniem renty w konsekwencji podjęcia pracy,
- c) obawy przed nieprzedłużeniem prawa do renty w konsekwencji podjęcia pracy,
- d) obawy przed powtórny wezwaniem przed komisję orzekającą wskutek podjęcia pracy,
- e) obawy przed odebraniem lub obniżeniem orzeczenia o niepełnosprawności wskutek podjęcia pracy.

Podstawowe świadczenie rentowe powinno być uzależnione wyłącznie od obiektywnego stopnia utraty zdrowia i powinno przysługiwać każdej osobie niepełnosprawnej, jako wyrównanie podwyższonych przez niepełnosprawność kosztów życia. Świadczenia rentowe rekompensują bowiem nie tylko wyższe koszty życia związane np. z koniecznością stałej rehabilitacji czy zażywania leków, ale stanowią także zabezpieczenie przed niestabilnością zatrudnienia. Świadczenie takie nie powinno mieć więc żadnego związku z aktywnością zawodową lub jej brakiem i powinno być wypłacane bez względu na to, czy osoba niepełnosprawna pracuje, czy nie. W przypadku osób pracujących nie powinno podlegać żadnym limitom z uwagi na wysokość zarobków, tym samym istniejące dziś różnice limitów zarobków dla pobierających rentę socjalną powinny ulec likwidacji. Wysokość takiego świadczenia powinna być na tyle niska, aby motywować do podjęcia pracy zawodowej i jednocześnie na tyle wysoka, aby wyrównanie kosztów życia było realne, a nie fikcyjne (Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego „Pułapka świadczeniowa a aktywność zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych” Kraków 2011 r.).

2. „Pułapka świadczeniowa” ogranicza aktywnej zawodowo osobie z niepełnosprawnością możliwość ubiegania się o dofinansowanie do likwidacji barier

architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze z uwagi na obowiązujące progi dochodowe. Możliwość uzyskania dofinansowania do likwidacji w/w barier jest bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na aktywność zawodową osoby z niepełnosprawnością. Nieaktywna zawodowo osoba z niepełnosprawnością może ubiegać się o dofinansowanie bez przeszkód, bo w przeważającej większości przypadków spełnia kryteria finansowe, natomiast zatrudniona osoba z niepełnosprawnością o dofinansowanie ubiegać się nie może, bo przekracza określone przez ustawodawcę progi dochodowe. Z tak przyjętego rozwiązania płynie jasny sygnał, że lepiej funkcjonować, jako osoba bierna zawodowo i mieć pełny dostęp do dofinansowań, niż jako osoba aktywna i mieć tę drogę zamkniętą. Zniesienie progów dochodowych, byłoby wielkim wsparciem i motywacją do podjęcia i kontynuowania aktywności zawodowej. Równocześnie bez względu na aktywność zawodową osób z niepełnosprawnościami zjawisko „pułapki świadczeniowej” wynikającej z kryteriów dochodowych przy zabezpieczeniu w podstawowe, konieczne do funkcjonowania sprzęty czy likwidację barier powinno być zniesione.

Uzasadnienie szczegółowe

1. Jak wskazuje OBPON „Pułapka rentowa” dotyczy podwójnego dylematu, który mają pobierający rentę socjalną. Pierwszy, to czy podjąć pierwszą w życiu, zazwyczaj niskopłatną, pracę, co się wiąże z ryzykiem zawieszenia renty w przypadku przekroczenia limitu. Drugi, to strach przed odebraniem prawa do renty, gdyż znane są przypadki, kiedy lekarze orzecznicy ZUS nie przyznawali rent na kolejny okres, uznając je za osoby w pełni zdolne do pracy, nawet jeśli próba jej podjęcia nie kończyła się utrzymaniem stanowiska. Potwierdzają to badania „Pułapka świadczeniowa a aktywność zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych” przeprowadzone w 2011 roku przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego, oraz „Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych” z 2017 r., oba wykonane na zlecenie PFRON. W badaniach tych wyraźnie widać wszystkie wskazane wyżej obawy, jak również niski poziom wiedzy wśród osób z niepełnosprawnościami, dotyczący limitów wynagrodzenia, po których następuje pomniejszenie lub zawieszenie renty.
2. W przypadku „pułapki świadczeniowej”, to na podstawie analizy przeprowadzonej w ramach zadania 1, gdzie przeanalizowano wydatkowanie środków PFRON z 16

powiatów z 8 województw ustalono, iż środki z PFRON, które pozostają w gestii powiatu i przeznaczane są na likwidację barier oraz zabezpieczenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze nie są, według powiatowych programów, w żaden sposób powiązane z rynkiem pracy. Osoby które pracują, lub też podejmują zatrudnienie, w żaden sposób nie zyskują dzięki temu preferencji w uzyskaniu dofinansowania, co niejednokrotnie może warunkować podjęcie zatrudnienia w ogóle. Dużą barierą jest tutaj właśnie kryterium dochodowe, które już na wstępie wyklucza z możliwości ubiegania się o dofinansowanie osoby pracujące mimo, że dochody pracujących osób z niepełnosprawnościami bardzo często oscylują wokół najniższej krajowej. Sytuacja taka nie powinna mieć miejsca, ponieważ to właśnie osoby aktywne zawodowo powinny być wspierane przez państwo. To one tworzą dochód państwowy płacąc podatki, a jednocześnie ich wynagrodzenie napędza gospodarkę, dając miejsca pracy innym. Takie wykluczenie dochodowe może także stanowić skuteczną barierę przed podejmowaniem zatrudnienia, gdyż pracująca osoba z niepełnosprawnością będzie musiała pokryć niezbędne koszty swojego funkcjonowania- także, jako pracownika, ze swoich środków.

3. Założenia i funkcjonowanie instrumentu

Cel instrumentu

Zwiększenie liczby pracujących osób z niepełnosprawnościami poprzez zniwelowanie problemu „pułapki rentowej” i „pułapki świadczeniowej”.

Założenia instrumentu

1. Likwidacja zjawiska „pułapki rentowej” poprzez zniesienie progów i umożliwienie swobodnego zarabiania bez względu na otrzymywanie renty. Zmiana paradygmatu renty z *zastępującej zarobki na finansującą zwiększone koszty funkcjonowania* wynikające z podjęcia zatrudnienia przez osobę z niepełnosprawnością.
2. Likwidacja zjawiska „pułapki świadczeniowej” poprzez zniesienie kryterium dochodowego przy ubieganiu się o dofinansowanie do likwidacji barier i w

zaopatrzeniu w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze osobie z niepełnosprawnością już zatrudnionej lub osobie, która podejmie zatrudnienie „łada dzień”. Uproszczona procedura, na jakich osoba z niepełnosprawnością mogłaby ubiegać się o dofinansowanie w związku z prowadzoną aktywnością zawodową, nie powodowałyby poczucia wykluczenia ze wsparcia w związku z posiadaniem dochodem. Równocześnie oczekiwanie na przyznanie dofinansowania nie skutkowałoby wykluczeniem czy czasowym wyeliminowaniem z rynku pracy, ponieważ z dofinansowania osoba z niepełnosprawnością mogłaby skorzystać w każdym czasie, zgodnie ze swoją potrzebą.

3. Grupa docelowa

Osoby z niepełnosprawnością – pracujące lub podejmujące zatrudnienie. W przypadku kompensacji- osoby pobierające rentę socjalną. W przypadku dostępu – osoby pracujące osiągające dochody z pracy.

4. Elementy składowe instrumentu/katalog form wsparcia świadczonych w ramach instrumentu/ opis nowych procedur

Instrument pod nazwą Kompensacja i Dostęp składa się z dwóch zagadnień:

Likwidacji zjawiska „pułapki rentowej” w zakresie renty socjalnej

Likwidacji zjawiska „pułapki świadczeniowej” w zakresie dostępu do dofinansowań (będących w gestii powiatów) na likwidację barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych oraz zapatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze.

5. Skutki finansowe (OSR)

W przypadku kompensacji-brak zmniejszeń z tytułu ograniczenia wysokości renty z tytułu uzyskiwanych dochodów. W roku 2019 wg danych UZS 2000 rent socjalnych było zawieszonych. ZUS oszacował koszty odwieszenia na 60 mln zł rocznie (dane z Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych przekazane przez ZUS).

W przypadku dostępu zwiększenie wydatków na rehabilitację zawodową ze środków PFRON będących w dyspozycji PCPR.

6. Propozycja pilotażu

Charakter pilotażu: ekspercki (prace eksperckie, badania, analizy, w tym z udziałem przedstawicieli PCPR i PFRON).

Końcowy produkt: wytyczne do zmian w zakresie likwidacji zjawiska „pułapki rentowej” i zjawiska „pułapki świadczeniowej”.

7. Założenia do zmian legislacyjnych

1. Zmiana w ustawie o świadczeniach z ubezpieczeń społecznych i innych pokrewnych lub zależnych, zmiany w rozporządzeniach dotyczących kryteriów przyznawania świadczeń.
2. Wprowadzenie zmiany zasad w przyznawaniu dofinansowania w zakresie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych oraz do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Utworzenie odrębnej puli środków w ramach środków PFRON na zadania wynikające z rehabilitacji zawodowej i wskazanie tego rodzaju wsparcia, jako wspierające właśnie rehabilitację zawodową. Propozycja zmian w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 grudnia 2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2014 r., poz.1835) oraz Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie. Zmiany również w zakresie programów PFRON oraz innych pokrewnych i zależnych regulacji prawnych w stosunku do w/w ustaw i rozporządzeń.

2. Tytuł instrumentu: CENTRUM KOMUNIKACJI.

1. Wstęp/diagnoza/uzasadnienie

Uzasadnienie

Istnieje konieczność uruchomienia stałych działań wspierających osoby głuche, słabosłyszące i głuchoniewidome we wchodzeniu na rynek pracy jak i w utrzymaniu ich w zatrudnieniu, oraz działań wspierających pracodawców chcących zatrudniać w/w osoby.

Uzasadnienie szczegółowe

- Niski wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, w przypadku osób głuchych wynika przede wszystkim z problemów z dostępnością komunikacyjną. Podstawową barierą w zatrudnianiu i utrzymaniu pracy w przypadku osób głuchych, słabosłyszących i głuchoniewidomych jest bariera w porozumiewaniu się, ponieważ osoby te komunikują się głównie w polskim języku migowym bardzo często również wykazują słabą lub całkowitą nieznamość języka polskiego.
- Na potrzebę utworzenia Centrum Komunikacji do obsługi osób z niepełnosprawnością słuchu zwraca uwagę Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030. W myśl jej zapisów w ramach Centrum Komunikacji osoby głuche, słabosłyszące lub głuchoniewidome będą mogły skorzystać ze zdalnych usług profesjonalnego tłumacza PJM w obu kierunkach tłumaczenia, transkrypcji wypowiedzi fonicznej na tekst polski lub alfabet Braille'a, oraz transkrypcji wypowiedzi osoby słyszającej przy jednoczesnym wypowiadaniu tekstu napisanego przez osobę głuchą, słabosłyszącą, głuchoniewidomą.
- W przypadku osób głuchych i słabosłyszących nieograniczony dostęp do tłumacza polskiego języka migowego znacznie zwiększa szanse nie tylko na podjęcie pracy, ale przede wszystkim na jej utrzymanie (potwierdza to także Raport z badań ilościowych. Badania terenowe realizowane w ramach projektu „Włączenie wyłączonych- aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”, gdzie badani mający trudności komunikacyjne wskazali problemy dotyczące komunikacji z pracodawcami, jako jeden z powodów utrudniających poszukiwanie i utrzymanie pracy).
- Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika ze

środków PFRON to instrument, który praktycznie nie funkcjonuje lub funkcjonuje w bardzo małym zakresie. Jak czytamy w Strategii na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030, gdzie przedstawiono między innymi ilość wsparcia kierowanego do osób z niepełnosprawnością ze środków PFRON w roku 2018, o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ubiegało się 134 015 osób, o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych 30 957 osób, o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze 235 116 osób, zaś w zakresie dostępu do tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika jedynie 43 osoby, a z dofinansowania skorzystało 41 osób. Jak widać dostęp do usługi tłumacza języka migowego jest bardzo utrudniony i sformalizowany. Ponadto każdy samorząd nakłada dodatkowe wymogi i obostrzenia, jakie należy spełnić, by skorzystać z dofinansowania. Nie ma możliwości skorzystania z tłumacza w czasie rzeczywistym np. w przypadku trudności, która pojawiła się w pracy w danym momencie. Osoba niepełnosprawna, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności, może uzyskać wsparcie ze środków PFRON w zakresie dostępu do usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika. Powyższe wsparcie następuje na pisemny wniosek, do którego należy dołączyć kopię orzeczenia lub kopię wypisu z treści orzeczenia, kopię orzeczenia o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Wniosek o dofinansowanie usług tłumaczy rozpatrywany jest niezwłocznie, nie dłużej jednak niż w terminie 7 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. Warto zauważyć, że w obowiązujących przepisach nie określono katalogu sytuacji, w których osoba niepełnosprawna może korzystać z pomocy tłumacza języka migowego, dofinansowanego ze środków PFRON. Rozstrzygnięcie w sprawie sposobu rozpatrzenia wniosku osoby niepełnosprawnej o przyznanie takiego dofinansowania należy do jednostki samorządu terytorialnego, która dysponuje całością dokumentacji, jest dysponentem ww. środków i odpowiada za ich wydatkowanie. Dlatego w niektórych rejonach kraju nie można wnioskować o dofinansowanie świadczenia usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika w organach administracji publicznej, podmiotach leczniczych, jednostkach Policji, Państwowej Straży Pożarnej, straży gminnej oraz jednostkach ochotniczych działających w tych obszarach, jak również podczas zajęć na uczelni wyższej.

- Problem dotyczy również kwestii, kto może być tłumaczem- teoretycznie każda osoba wskazana we wniosku, niestety poszczególne samorządy odmiennie interpretują ten zapis, uważając, że osoba świadcząca usługi tłumacza języka migowego, wskazana we wniosku, winna być wpisana do rejestru tłumaczy prowadzonego przez miejscowego Wojewodę. Niektóre samorządy wymagają również, by tłumacz taki prowadził działalność gospodarczą.
- Osoba doświadczająca barier w komunikowaniu się powinna otrzymać wsparcie w zatrudnianiu. Wskazuje na to Raport przygotowany na zlecenie Rzecznika Praw Obywatelskich „Osoby Głuche w Polsce 2020. Wyzwania i Rekomendacje”, gdzie wskazano, że aby ułatwić zatrudnienie osób porozumiewających się w PJM należy podjąć wiele działań, dotyczących w szczególności środowiska pracy. Działania te powinny skupiać się przede wszystkim na przygotowaniu Głuchych do zatrudnienia, przekazywaniu wiedzy o prawach, obowiązkach pracowników i pracodawców oraz przepisach, które je kształtują. Bardzo ważne są szkolenia z etyki zawodowej, gdyż pozwalają zrozumieć, na czym polega dbałość o stanowisko pracy, jakie są zasady współżycia społecznego w środowisku pracy, relacje między pracodawcą a pracownikiem oraz innymi członkami zespołu itp.

2. Założenia i funkcjonowanie instrumentu

Cel instrumentu

Umożliwienie osobom głuchym, słabosłyszącym i głuchoniewidomym aktywnego udziału w rynku pracy, w tym prowadzeniu działalności gospodarczej. Pomoc w znalezieniu pracy i utrzymanie się w zatrudnieniu dzięki umożliwieniu komunikacji z pracodawcą w czasie rzeczywistym. Dzięki takiemu rozwiązaniu ułatwiony zostanie dostęp do rynku pracy, otworzy się możliwość stabilnego i długoterminowego zatrudnienia, ograniczona zostanie do minimum bariera komunikacyjna na linii pracownik -pracodawca, pracodawca-pracownik. Osoba z niepełnosprawnością uzyska satysfakcję z pracy i wykonywanych obowiązków, pracodawca zaś możliwość utrzymania w zatrudnieniu sprawdzonego pracownika. Cel ogólny to wzrost poziomu zatrudnienia wśród osób z niepełnosprawnościami, którzy dotychczas, tylko z uwagi

na swoje problemy z komunikacją byli w znacznej mierze wykluczani z rynku pracy, nawet bez brania pod uwagę ich kwalifikacji zawodowych.

Propozycja instrumentu

Utworzenie Centrum Komunikacji dla osób z niepełnosprawnościami doświadczających barier w komunikowaniu się- osób głuchych, słabosłyszących i głuchoniewidomych.

Umożliwienie komunikacji z pracodawcą w czasie rzeczywistym, poprzez zapewnienie usługi tłumacza języka migowego - video-tłumacza. Zapewnienie zdalnej komunikacji pomiędzy pracownikiem i pracodawcą w rzeczywistym czasie.

3. Grupa docelowa

Osoby głuche, słabosłyszące i głuchoniewidome, podejmujące zatrudnienie lub pracujące. Pośrednio pracodawcy i współpracownicy ww. osób.

4. Elementy składowe instrumentu/katalog form wsparcia świadczonych w ramach instrumentu/ opis nowych procedur

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami posługujących się językiem migowym w podjęciu oraz utrzymaniu aktywności zawodowej. Nowy instrument.

5. Skutki finansowe (OSR)

Koszty utworzenia i funkcjonowania jednostki- Centrum Komunikacji.

6. Propozycja pilotażu

Charakter pilotażu: ekspercko- praktyczny.

Testowanie w wybranych województwach, w oddziałach Polskiego Związku Głuchych. PZG (realizator) podpisuje umowy z tłumaczami języka migowego, którzy pełnią dyżury przez

wideo tłumacza i są do dyspozycji osoby z niepełnosprawnością w zakresie asysty przy rozmowie rekrutacyjnej, omawianiu szczegółów zatrudnienia, podczas wizyty u lekarza medycyny pracy, przy szkoleniach BHP i wprowadzaniu w obowiązki zawodowe i szkoleniu stanowiskowym. Świadczą pomoc również w trakcie zatrudnienia, w każdej sytuacji, w jakiej jest potrzeba wsparcia w komunikacji (nowy zakres obowiązków, konflikty, niezrozumiałe zapisy w umowie, regulaminach, kontakty personalne itp.). Dodatkowo tłumacze mogą być umawiani do realizacji wsparcia w miejscu pracy. Usługa ta pozwoli na komunikację z dowolną osobą z niepełnosprawnością i z jej pracodawcą. Usługa ta będzie funkcjonować dwustronnie: osoba głucha, słabosłysząca lub głuchoniewidoma będzie mogła zainicjować połączenie do osoby słyszącej/ podmiotu, ale połączenie będzie też mogło być wykonane do osoby głuchej, słabosłyszącej lub głuchoniewidomej. W fazie testowania Centrum będzie wykorzystywane do wsparcia osób głuchych, słabosłyszących i głuchoniewidomych oraz pracodawców chcących zatrudniać lub zatrudniających takie osoby.

Końcowy produkt: Model Centrum Komunikacji.

7. Założenia do zmian legislacyjnych

Nowy instrument w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami.

3. Tytuł instrumentu BONY NA START.

1. Wstęp/diagnoza/uzasadnienie

Uzasadnienie

W prawie polskim nie funkcjonują praktycznie żadne formy zachęt do podjęcia zatrudnienia o charakterze finansowym skierowanym bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami. Z uwagi na to, że podjęcie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami wiąże się ze zwiększeniem kosztów przede wszystkim dla samego pracownika – zwłaszcza w zakresie wydatków ponadstandardowych, m.in. koszt transportu specjalistycznego, regularnej asystencji osobistej - wskazane byłoby skorelowanie faktu podjęcia pracy z gwarancjami dostępu do określonych usług. Dodatkowo osoby z niepełnosprawnościami często tracą pracę po krótkim okresie od jej podjęcia, co wynika m.in. z powodu zniechęcania się do pracy oraz niskich zarobków.

Uzasadnienie szczegółowe

Osoba z niepełnosprawnością, która chce podjąć zatrudnienie nie może otrzymać środków, które jej to ułatwią, chociażby w zakresie opłacenia kosztów transportu do miejsca pracy w pierwszym miesiącu od jej podjęcia. Osoby z niepełnosprawnościami zarabiają najczęściej kwoty oscylujące w pobliżu najniższej krajowej, często te środki są zbyt małe i nie rekompensują nakładów poniesionych na sam proces przygotowania do pracy np. droższe dojazdy, konieczność zapewnienia sobie sprzętu ortopedycznego czy konieczność innych kosztów, bez których nie można by było podjąć i utrzymać pracy.

Obecnie tylko w nielicznych działaniach projektowych można finansować takie koszty kierowane do osób z niepełnosprawnościami np. w projektach PFRON w ramach zadań zlecanych.

Z raportu ilościowego i jakościowego przygotowanego w ramach projektu „Włączenie wyłączonej- aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy” wynika, że dojazd do pracy stanowi poważny problem w podejmowaniu aktywności zawodowej, jednocześnie badane osoby z niepełnosprawnościami wskazywały, że są w trudnej sytuacji finansowej i trudno im „związać koniec z końcem”.

2. Założenia i funkcjonowanie instrumentu

Cel instrumentu

Zwiększenie liczby pracujących osób z niepełnosprawnościami poprzez zniwelowanie problemu „pierwszego miesiąca” oraz kompensację częściową kosztów niskich zarobków, a także oddziaływanie na osoby z niepełnosprawnością motywująco do utrzymania pracy. Jednocześnie Instrument powinien ułatwiać podejmowanie decyzji o zatrudnieniu, a tym samym umożliwiać skuteczniejsze przejście z edukacji do pracy.

Propozycja instrumentu

Instrument- Bon na start testowany będzie w trzech wariantach w celu wyboru optymalnego rozwiązania. Propozycje:

Nazwa	Czy przysługuje w testowanym modelu		
	Bon na start wersja 1	Bon na start wersja 2	Bon na start wersja 3
Bon tuż przed podjęciem zatrudnienia- stała wysokość środków obejmująca koszty transportu do miejsca pracy oraz zakup niezbędnych środków, w tym np. odzieży (przyznawany na podstawie dostarczonej umowy o pracę)	Tak	Tak	Tak
Bon wypłacany co miesiąc do 6-ciu miesięcy od podjęcia zatrudnienia, za każdy przepracowany miesiąc	Tak	Nie	Nie
Bon wypłacany po 3 miesiącach od podjęcia zatrudnienia	Nie	Tak	Tak
Bon wypłacany po 6-ciu miesiącach od podjęcia zatrudnienia	Nie	Tak	Nie
Bon wypłacany po 9-ciu miesiącach od podjęcia zatrudnienia	Nie	Nie	Tak

Bony przyznawane w związku z posiadaniem orzeczonej niepełnosprawności bez względu na rodzaj czy stopień niepełnosprawności. Warunkiem byłoby podjęcie zatrudnienia na co najmniej ½ etatu. Bony miałyby charakter jednorazowego świadczenia. Bony nie wymagałyby dokumentów rozliczeniowych. Bony byłyby rodzajem budżetu osobistego osoby z niepełnosprawnością. Instrument docelowo powinien funkcjonować w PUP i być finansowany ze środków Funduszu Pracy, mógłby także być zlecony do realizacji przez PUP do innej instytucji, w tym Agencji Zatrudnienia lub funkcjonować w PCPR.

3. Grupa docelowa

Osoby z niepełnosprawnością, które podejmują zatrudnienie, w szczególności osoby kończące edukację.

4. Elementy składowe instrumentu/katalog form wsparcia świadczonych w ramach instrumentu/ opis nowych procedur

Bony wspierające aktywności zawodową osób z niepełnosprawnościami- za podjęcie zatrudnienia oraz jego utrzymanie w odpowiednich okresach zgodnie z tabelą z ppkt.2. Nowy instrument.

5. Skutki finansowe (OSR)

Wydatkowanie środków Funduszu Pracy lub PFRON na działania z obszaru aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

6. Propozycja pilotażu

Charakter pilotażu: ekspercko- praktyczny.

Opracowanie manuala i wytycznych do realizacji bonów. Wybranie do testowania 3 grup osób z niepełnosprawnościami podejmujących zatrudnienie. Testowanie przez PZG.

Końcowy produkt: wytyczne do przygotowania nowego instrumentu rynku pracy.

Instrument kierowany będzie do osób z niepełnosprawnościami podejmujących zatrudnienie zarówno na rynku otwartym i chronionym, z tym, że udział rynku chronionego nie może przekroczyć 2,5%¹ w łącznej puli osób biorących udział w testowaniu.

7. Założenia do zmian legislacyjnych

Nowy instrument w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy- zmiana także w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością. Finansowanie Fundusz Pracy lub PFRON.

¹ Udział 2,5% został oszacowany na podstawie udziału rynku chronionego w łącznej liczbie pracodawców korzystających z systemu SODiR.

4. Tytuł instrumentu: MOJE DOSTĘPNE MIEJSCE PRACY.

1. Wstęp/diagnoza/uzasadnienie

Uzasadnienie

W prawie polskim nie funkcjonują praktycznie żadne formy zachęt do podjęcia zatrudnienia o charakterze finansowym skierowanym bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami. Z uwagi na to, że podjęcie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami często wiąże się z koniecznością przystosowania stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności wskazane jest finansowanie zakupu sprzętu umożliwiające efektywną i satysfakcjonującą pracę.

Uzasadnienie szczegółowe

Osoba z niepełnosprawnością, która chce podjąć zatrudnienie nie może otrzymać środków, które jej to ułatwią, chociażby w zakresie finansowania zakupu sprzętu niezbędnego do wykonywania pracy.

Finansowanie, które funkcjonuje w prawie (art. 26 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) dotyczy dofinansowania wyposażenia stanowiska pracy osoby z niepełnosprawnością z tym, że kierowane jest do pracodawcy. Po zakupie niezbędnego wyposażenia sprzęt stanowi własność pracodawcy, nie osoby z niepełnosprawnością. Sprzęt taki może nosić także znamiona sprzętu jednorazowego z uwagi na specyfikę danego pracodawcy, taki sprzęt będzie mógł zostać wykorzystany tylko na danym stanowisku pracy.

Osoba z niepełnosprawnością, która podejmuje zatrudnienie powinna mieć możliwość zakupu sprzętu, który jest dopasowany do jej indywidualnych potrzeb i który umożliwi jej pracę w ogóle, a nie na danym specyficznym stanowisku pracy.

Z raportu ilościowego przygotowanego w ramach projektu „Włączenie wyłączonej- aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy” wynika, że w większości miejsc pracy nie występują udogodnienia/dostosowania, które umożliwiają pracę osobom z niepełnosprawnościami.

2. Założenia i funkcjonowanie instrumentu

Cel instrumentu

Zwiększenie liczby pracujących osób z niepełnosprawnościami poprzez zniwelowanie problemu dostępności miejsca pracy. Jednocześnie instrument powinien ułatwiać podejmowanie decyzji o zatrudnieniu, a tym samym umożliwiać skuteczniejsze przejście z edukacji do pracy.

Propozycja instrumentu

Instrument- Moje dostępne miejsce pracy przyznawany osobie z niepełnosprawnością:

- pracującej,
- lub
- rozpoczynającej zatrudnienie (do 6 miesięcy od podjęcia zatrudnienia).

Finansowanie przyznawane na podstawie rozpoznanych potrzeb osoby z niepełnosprawnością wynikających z zatrudnienia.

Finansowany sprzęt musi posiadać następujące cechy:

- indywidualne dopasowanie,
- multiplikowalność wykorzystania na różnych stanowiskach pracy,
- możliwość łatwego przeniesienia z jednego na inne miejsce pracy w obrębie jednego lub różnych pracodawców,
- powinien wspierać mobilność i elastyczność na rynku pracy.

Instrument docelowo powinien funkcjonować w PUP i być finansowany ze środków Funduszu Pracy/PFRON mógłby także być zlecony do realizacji przez PUP do innej instytucji, w tym Agencji Zatrudnienia lub PCPR

3. Grupa docelowa

Osoby z niepełnosprawnością pracujące lub podejmujące zatrudnienie.

4. Elementy składowe instrumentu/katalog form wsparcia świadczonych w ramach instrumentu/ opis nowych procedur

Finansowanie zakupu sprzętu niezbędnego w celu indywidualnego dostosowania miejsca pracy. Nowy instrument.

5. Skutki finansowe (OSR)

Wydatkowanie środków Funduszu Pracy lub PFRON na działania z obszaru aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

6. Propozycja pilotażu

Charakter pilotażu: ekspercko- praktyczny.

Opracowanie manuala i wytycznych do realizacji instrumentu. Wybranie do testowania osób z niepełnosprawnościami podejmujących zatrudnienie. Realizator PZG

Końcowy produkt: wytyczne do przygotowania nowego instrumentu rynku pracy.

Instrument kierowany będzie do osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych zarówno na rynku otwartym i chronionym, z tym, że udział rynku chronionego nie może przekroczyć 2,5%² w łącznej puli osób biorących udział w testowaniu.

7. Założenia do zmian legislacyjnych

Nowy instrument w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy- zmiana także w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością.

² Udział 2,5% został oszacowany na podstawie udziału rynku chronionego w łącznej liczbie pracodawców korzystających z systemu SODiR.